

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia väliaikaisesti.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi säädettyjen väliaikaisesti voimassaolevien säännösten voimassaoloa. Väliaikaisesti voimassa olevat säännökset koskisivat ravitsemisliikkeissä ja muissa palveluissa noudatettavia erityisiä hygieniavelvoitteita ja toiminnan väliaikaista rajoittamista epidemiatilanteen sitä vaatiessa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan jatkettavasti kyseisten velvoitteiden valvontaa koskevien säännösten sekä muutoksenhakua koskevan säännöksen voimassaoloa.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä koskevan säännöksen lähikontaktin määritelmää siten, että määritelmässä huomioidaisiin sisä- ja ulkotiloihin liittyvät erot tartuntariskin suhteen.

Tartuntatautilain väliaikaiset säännökset, joissa säädettäisiin covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi välttämättömistä hygieniavelvoitteista, rajoitustoimenpiteistä sekä näiden valvonnasta, olisivat voimassa 31.12.2021 saakka.

Laki tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2021. Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3 Tavoitteet	5
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Ehdotetut muutokset	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	6
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	7
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	7
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	7
6 Lausuntopalaute	7
7 Säännöskohtaiset perustelut	8
8 Lakia alemman asteinen sääntely	11
9 Voimaantulo	11
10 Toimeenpano ja seuranta	12
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	12
LAKIEHDOTUS	15
Laki tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta.....	15
Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.....	16

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

SARS-CoV2-viruksen aiheuttamia covid-19-tautitapauksia oli maaliskuussa 2021 todettu jo yli 120 miljoonaa ympäri maailmaa ja tautiin on maaliskuuhun 2021 mennessä menehtynyt yli 2,6 miljoonaa ihmistä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 16.4.2021 päivittämän tilannekuvan mukaan Suomessa ilmoitettuja tautitapauksia on ollut yhteensä yli 83 600 ja tautiin liittyviä kuolemia on ilmoitettu 887.

Covid-19-epidemiaa on Suomessa hallittu lainsäädännöllisesti monilla eri tavoilla. Rajoitustoimenpiteet ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän toimintakyky turvaavat valtuudet ovat perustuneet valmiuslakiin ja perustuslain 23 §:n nojalla annettuun väliaikaiseen lainsäädäntöön (poikkeusololainsäädäntö), uuteen tavalliseen lainsäädäntöön sekä jo voimassa olleen lainsäädännön soveltamiseen.

Tartuntatautilain (1227/2016) määräaikaisesti voimassa olevissa 58 a-h ja 59 a-e §:ssä säädetään covid-19-epidemiatilanteen leviämisen ehkäisemiseksi käytettävissä olevista välttämättömistä keinoista. Ravintolarajoituksia koskevat säännökset sekä päätösten täytäntöönpanoa koskeva säännös tulivat nyky muodossaan voimaan 1.3.2021. Muita palveluja koskevat hygieniavelvoitteet sekä eri epidemiatasoihin liittyvät rajoitustoimenpiteet ja näiden valvontaa koskevat säännökset tulivat voimaan 22.2.2021. Tämän jälkeen soveltamiseen liittyvien tulkintaongelmien vuoksi tartuntatautilain 58 d ja g §:n sanamuotoja muutettiin 31.3.2021 voimaan tulleella lailla 262/2021.

Uusien Covid-19-tapausten määrä on kääntynyt viimeisen viiden viikon aikana selvästi laskuun, mikä on merkki siitä, että Suomessa epidemia on tällä hetkellä rauhoittumassa. Anne-tut suositukset ja rajoitukset ovat selvästi tuottaneet tulosta ja estäneet tartuntoja. Viikolla 15 (12.-18.4.) todettiin alle 1900 tapausta, ja ilmaantuvuus oli 19.4.2021 85 /100 000 väestö/14 vrk.

Tartuntoja todetaan kuitenkin edelleen niin paljon, että tilanne voi nopeastikin jälleen heiketä, jos ihmisten väliset kontaktit lisääntyvät merkittävästi ja tartunnat pääsevät leviämään väestössä vapaammin. Tartuntatautilain 58 a-h ja 59 a-e §:t ovat voimassa 30.6.2021 saakka, mutta covid-19-epidemiatilanteen yhä jatkuessa säännösten voimassaolon jatkaminen on edelleen tarpeen.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esityksen tarkoituksena on jatkaa ravitsemistoimintaa, henkilöliikennettä ja muita palveluita koskevien velvoitteiden ja rajoitusten voimassaoloaikaa 1.7.2021 lukien 31.12.2021 saakka. Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä ja valmistelu on perustunut niihin hallituksen esityksiin ja eduskunta-asiakirjoihin, joissa ravitsemistoimintaa koskevat säännökset (HE 6/2021 vp ja HE 32/2021 vp) sekä henkilöliikennettä ja muita palveluja koskevat säännökset (HE 245/2021 vp ja HE 31/2021 vp) on perusteellisesti käsitelty.

Valmistelussa on kuultu

Esityksen kiireellisyyden vuoksi on jouduttu poikkeamaan kuulemista säädösvalmistelussa koskevista ohjeista.

Hallituksen esityksestä HE 245/2020 vp järjestettiin laaja lausuntokierros syksyllä 2020, hallituksen esityksen HE 6/2021 vp valmistelu tapahtui yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, aluehallintovirastojen valvonnasta vastaavien edustajien, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:n ja Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n kanssa. Lisäksi asiassa pyydettiin Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunto. Hallituksen esityksen HE 31/2021 vp osalta poikettiin kuulemista koskevista ohjeista asian kiireellisyyden vuoksi, mutta esityksestä pyydettiin kirjalliset lausunnot oikeusministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, aluehallintovirastoilta sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta.

Lausuntoja annettiin yhteensä xx kappaletta. Lausunnon antoivat...

Hallituksen esityksestä järjestettiin kuulemistilaisuus 27.4.2021.

2 Nykytila ja sen arviointi

Covid-19-viruksen ilmaantuvuus

Covid-19-tartuntojen määrä on laskenut ja esimerkiksi viikoilla 13-14 todettiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan noin 3 100 tapausta vähemmän kuin edeltävällä kahdella viikolla. Annetut suositukset ja rajoitukset sekä ravitsemisliikkeiden sulku ovat selvästi tuottaneet tulosta ja estäneet tartuntoja. Myös covid-19-rokotukset ovat vähentäneet tartuntoja erityisesti ikääntyneiden ihmisten keskuudessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 21.4.2021 päivittämän epidemiologisen tilannekuvan mukaan Suomen covid-19-ilmaantuvuus viimeisen 14 päivän aikana 100 000 asukasta kohden oli noin 80. Sairaanhoidopiireistä kuusi (6) oli 19.4.2021 päivitetyn Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen muistiontilannekuvan mukaan leviämisvaiheessa. Kiihtymisvaiheessa sairaanhoidopiireistä oli seitsemän. Sairaanhoidopiireistä seitsemän (7) oli epidemiavaiheen perustasolla. Ahvenanmaan maakunta oli muistion mukaan 19.4.2021 kiihtymisvaiheessa.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen :n mukaan alueellinen ilmaantuvuus on muuttunut edellisen 14 päivän seurantajakson aikana (5.4.-18.4.) verrattuna edelliseen 14 päivän seurantajaksoon (22.3.-4.4.) siten, että 21 alueesta ilmaantuvuus on kasvanut viidellä (5) alueella. Seurantajakson aikana Helsingin ja Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoidopiirien alueilla on kaikissa todettu yli 100 uutta tapausta. Viimeisen 14 päivän seurantajakson aikana kaikilla alueilla on todettu uusia tapauksia.

Tartuntatautilain määräaikaiset säännökset

Tartuntatautilain 30.6.2021 saakka väliaikaisesti voimassa olevassa 58 a §:ssä (165/2021) on säädetty koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeiden asiakkaiden ohjeistus- ja hygieniavaatimuksista, yleisestä asiakaspaikkojen etäisyysvaatimuksesta ja toiminnan suunnitteluvollisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä näistä vaatimuksista sekä asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvollisuuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös rajoittaa ravitsemisliikkeen asiakaspaikkamäärää sekä aukiolo- ja anniskelu-aikaa laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Eduskunta hyväksyi 14.4.2021 pykälän muuttamista koskevan hallituksen esityksen HE 32/2021 vp, jonka mukaan valtioneuvosto voi laissa säädetyillä edellytyksillä säätää aiempaa suurempia asiakaspaikkamäärän sekä anniskelu- ja aukioloajan rajoituksia (304/2021).

Lain 58 a §:n nojalla säädetyin 30.6.2021 saakka voimassa olevan ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi annetussa valtioneuvoston asetuksessa (166/2021) 4 ja 5 §:ssä säädetään ravitsemistoimintaan säädetyistä yleisistä velvoitteista sekä ravitsemisliikkeiden asiakasmäärien ja anniskelu- ja aukioloajan rajoittamisesta maakunnittain ja ravintolatyypeittäin. Kyseinen asetus säädettiin 26.2.2021 ja sen valmistelussa otettiin huomioon viimeisin käytettävissä oleva tilannetieto koronavirusepidemian kulusta sekä arvioitiin rajoitusten välttämättömyys ja oikeasuhtaisuus alueiden epidemiatilanteissa.

Ravitsemisliikkeiden asiakasmäärien sekä anniskelu- ja aukioloaikojen aiempaa suurempia rajoituksia otettiin valtioneuvoston asetuksella 19.4.2021 lukien käyttöön alueittain ja ravitsemisliiketyypeittäin, kun ravitsemistoiminta avattiin uudelleen koko maassa (305/2021).

Ravitsemisliikkeitä koskevalla sääntelyllä ei pystytä yksin vaikuttamaan covid-19-viruksen leviämiseen, mutta se on välttämätön ja tarpeellinen osa yhteiskunnan eri alueille ulottuvien rajoitusten ja velvoitteiden muodostamaa keinovalikoimaa. Vaikka yksittäisten rajoitustoimien vaikutusta epidemian kulkuun ja tartuttavuusluvun muutokseen on erittäin vaikeaa tutkia ja määrittää ennalta, ravitsemistoiminnan rajoitusten arvioidaan omalta osaltaan suojaavan väestöä tartuntataudin leviämiseltä. Tämän vuoksi on tärkeää, että voimassa olevia rajoituksia ja erityisesti valtioneuvoston asetuksenantovaltuuksien voimassaoloaika jatketaan.

Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä koskevan 58 d §:n 4 momentin lähikontaktin määritelmä kattaa sekä sisä- että ulkotiloissa tapahtuvan toiminnan. Määritelmä on käytännössä aiheuttanut sen, ettei ulkotiloissa tapahtuvaa harrastus- tai tapahtumatoimintaa ole voitu järjestää säännöksen edellyttämällä tavalla ja siten tällaista toimintaa ei ole voitu järjestää ollenkaan niillä alueilla, joissa on tehty säännöksessä tarkoitettu päätös tilojen käytön edellytyksistä.

3 Tavoitteet

Covid-19-epidemia voi jatkua pitkälle syksyyn ja talveen, vaikka rokotukset on aloitettu. Epidemian leviämistä on tähän asti estetty hallituksen hybridistrategian ja toimintasuunnitelman mukaisin tavoittein ja toimin. Vaikka epidemia on osoittanut laantumisen merkkejä ja covid-19-tartuntojen määrä on laskenut, voi epidemiatilanne kuitenkin viime vuoden tavoin uudelleen huonontua kesän jälkeen.

Ehdotettavat säännökset on kohdennettu nimenomaan covid-19-taudin leviämisen estämiseen siten, että alueellisen tautitilanteen edellyttämät viranomaistoimet olisivat erilaisilla yhteiskunnan sektoreilla mahdollisia käynnissä olevan epidemian aikana.

Tartuntatautilain 58 d §:n muuttamista koskevan lakiehdotuksen tavoitteena on tarkentaa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä koskevan säännöksen lähikontaktin määritelmää. Muutoksella tarkennettaisiin määritelmän soveltamisalaa siten, että sisä- ja ulkotiloihin liittyvät tartuntariskit tulisivat paremmin huomioiduksi. Tarkoituksena on osaltaan varmistaa säännöksen oikeasuhtaisuutta tilanteessa, jossa säännöksen soveltamisalan piiriin kuuluvissa erilaisissa toiminnoissa tartuntariski on erilainen.

Ravitsemisliikkeitä koskevien säännösten tavoitteena on mahdollistaa nopeat ja tehokkaat toimet tilanteessa, jossa rajoitukseen ryhtyminen olisi epidemia leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Jos epidemiatilanne edellyttäisi tiukempia rajoituksia ravitsemistoimintaan, niitä koskeva esitys voitaisiin säännösten nojalla valmistella eduskunnan käsiteltäväksi viipymättä.

Lain keskeisenä tarkoituksena on myös vahvistaa paikallisten ja alueellisten viranomaisten mahdollisuuksia ennakoivalla ja nopealla tavalla ryhtyä koronaviruksen leviämisen estämiseksi ja siten väestön terveyden suojelemiseksi covid-19-taudilta välttämättömiin ja oikeasuhtaisiin toimiin tilanteessa, jossa covid-19-tartuntojen määrä lähtisi uudelleen nousuun. Tavoitteena on osaltaan myös turvata sosiaali- ja terveystalv palvelujärjestelmän kantokyky tilanteessa, jossa tartuntatauti tapausten määrä lähtisi uudelleen nousuun.

Esityksessä ehdotetaan, että tartuntatautilain 58 a – h §:n, 59 a – e §:n sekä 91 §:n 1 momentin voimassaoloa jatkettaisiin pienin muutoksin säätämällä uusi väliaikainen laki, joka olisi voimassa 1.7.2021 – 31.10.2021.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Ehdotetut muutokset

Esityksessä ehdotetaan tartuntatautilain 58 d §:n 4 momentin 1 kohtaa muutettavaksi siten, että lähikontaktilla tarkoitettaisiin jatkossa ihmisten oleskelua kasvotusten tai samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan. Muutoksen myötä edellytys kahden metrin etäisyyttä toisiin henkilöihin ei edellytetäisi alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa. Kahden metrin turvaväli koskisi vain sisätiloissa tapahtuvaa toimintaa.

Esityksessä ehdotetaan, että tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annetut lait 147/2021, 165/2021 ja 262/2021 olisivat voimassa 31.12.2021 saakka. Uuden väliaikaisen lain sisältö vastaisi edellä mainittujen väliaikaisten lakien sisältöä, jotka koottaisiin yhteen uuteen väliaikaiseen lakiin.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Nyt kysymyksessä olevien ravitsemistoimintaan kohdistuvien rajoitusten yleisiä vaikutuksia on kuvattu hallituksen esityksissä HE 72/2020 vp, HE 139/2020 vp ja HE 6/2021 vp.

Ehdotettujen 58 c - h §:n ja 59 a – e § §:n osalta vaikutuksia on arvioitu voimassa olevia väliaikaisia lakeja koskevien hallituksen esitysten (HE 245/2020 vp ja HE 31/2021 vp) jaksossa 4.2 Pääasialliset vaikutukset. Vaikutuksia on arvioitu myös eduskunnan sosiaali- ja terveystalvion kunnan mietinnöissä StVM 1/2021 vp, StVM 2/2021 vp ja StVM 7/2021 vp sekä esimerkiksi sivistysvaliokunnan lausunnossa SiVL 12/2020 vp.

Ehdotetun 58 d §:n 4 momentin lähikontaktin määritelmää koskevan muutoksen myötä ulkotiloissa tapahtuvissa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen osalta lähikontaktin määritelmä koskisi oleskelua kasvotusten tai fyysisistä kontakteista toiseen ihmiseen. Näin ollen ehdotetun muutoksen myötä alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa olisi mahdollista oleskella myös alle kahden metrin etäisyydellä toisista ihmisistä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Ehdotetun 58 d §:n lähikontaktin määritelmän muuttamisen vaihtoehtona on, ettei muutosta tehtäisi. Tällöin lähikontaktilla tarkoitettaisiin myös alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa samassa rajatussa ulkotilassa oleskelua alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan. Tämä todennäköisesti ehkäisisi epidemian leviämistä tehokkaammin kuin ehdotettu muutos, mutta asettaisi samalla erilaisissa ulkotiloissa oleskelun suhteen erilaiset velvoitteet: esimerkiksi ravintoloiden terasseilla kahden metrin turvaväliä ei voimassa olevan 58 d §:n 5 momentin perusteella sovellettaisi, mutta erilaisissa alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotapah-tumissa tulisi 2 metrin turvaväliä noudattaa.

Vaihtoehtona säännösten voimassaolon jatkamiselle on, ettei voimassaoloa jatkettaisi, jolloin niiden voimassaoloaika päättyisi 30.6.2021. Tässä vaihtoehdossa viranomaisten käytössä ei enää kesäkuun jälkeen olisi laajaa keinovalikoimaa covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi tilanteessa, jossa tartuntamäärät lähtisivät uudelleen kasvuun. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 19.4. laatiman muistion mukaan syksyllä covid-19-epidemian leviäminen käynnistyy Suomessa uudelleen, mutta epidemian vaikutukset ovat riippuvaisia väestön rokotuskattavuudesta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen arvion mukaan talvikaudella 2021-2022 koronavirustartuntoja voi esiintyä vielä kohtuullisen runsaasti, vaihdellen mahdollisesti alueellisesti ja rokotuskattavuuden mukaan. Lisäksi arvion mukaan talven aikana voi olla useita pienempiä paikallisia epidemia-aaltoja.

Muita toteuttamisvaihtoehtoja on kuvattu hallituksen esityksissä HE 72/2020 vp, HE 139/2020 vp ja HE 6/2021 vp sekä HE 245/2020 vp ja HE 31/2021 vp jaksossa 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot.

Pysyvien muutosten valmistelussa myöhemmin tulee arvioida sääntelyn soveltumista myös muihin tartuntatauteihin sekä peilata tartuntatautilainsäädäntöä muun muassa valmiuslainsäädäntöön.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Ulkomailla covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi käytössä olevia keinoja on kuvattu hallituksen esityksissä HE 72/2020 vp, HE 139/2020 vp ja HE 6/2021 vp sekä HE 245/2020 vp ja HE 31/2021 vp jaksossa

6 Lausuntopalaute

Luonnoksesta hallituksen esitykseksi järjestettiin kuulemistilaisuus 27.4.2021. Luonnos hallituksen esityksestä toimitettiin kuulemistilaisuuteen kutsutuille 23.4.2021. Kuulemistilaisuudessa oli mahdollista esittää huomiot luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja tämän lisäksi luonnoksesta oli mahdollista antaa kirjallinen lausunto 27.4.2021 mennessä. Kirjallisia lausuntoja saatiin yhteensä....

Lausuntopalautteen osalta viitataan lisäksi hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaista muuttamista (HE 245/2020 vp) saatuun lausuntopalautteeseen, hallituksen esityksestä (HE 6/2021 vp) saatuun lausuntopalautteeseen sekä hallituksen esityksestä (HE 31/2021 vp) saatuun lausuntopalautteeseen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

58 a §. *Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.* Kesäkuun loppuun 2021 voimassa oleva tartuntatautilain 58 a § perustuu 1.6.2020 voimaan tulleeseen pykälään, jota muutettiin perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa (HE 139/2020 vp, PeVL 31/2020 vp, StVM 27/2020 vp).

Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan edellä mainitun hallituksen esityksen sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön lisäksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 6/2021 vp.) kappaleeseen 4.1. Ehdotukset (s. 6).

58 b §. *Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 6/2021 vp.) kappaleeseen 4.1. Ehdotukset (s. 9).

58 c §. *Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 77). Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan perustelujen osalta myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 18).

58 d §. *Asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettavalla muutoksella muutettaisiin säännöksen 4 momenttia siten, että alle kahden metrin etäisyys toiseen ihmiseen koskisi lähikontaktin määritelmän osalta ainoastaan sisätiloja.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan turvavälin tarkoituksena on pienentää tartuttavasta henkilöstä alttiin henkilön välittömään läheisyyteen, ja viime kädessä hengitysteihin, päätyvää virusmäärää. Metrin turvaväli pienentää tartuntariskiä, ja kahden metrin turvaväli pienentää riskiä edelleen. Ahtaissa sisätiloissa nämäkään etäisyydet eivät kuitenkaan poista tartuntariskiä. Merkittävää turvavälin kohdalla on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan myös se, ovatko henkilöt kasvokkain, rinnakkain vai esimerkiksi peräkkäin.

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Nämä pisarat putoavat maahan valtaosin metrin sisällä. Tähän perustuu alkuperäinen turvaväli. Koronavirus voi tarttua myös ilmapölyisesti eli pienten aerosolien muodossa. Tämä tarkoittaa, että yskiessä ja puhuessa syntyy suurempien pisaroiden lisäksi myös hyvin pieniä hiukkasia, aerosoleja, jotka voivat jäädä leijumaan ilmaan pidemmäksi aikaa. Tällöin tartunnan voi saada myös kauempaa kuin 2 metrin etäisyydeltä. Ilmapölyisiä tartuntoja, eli tartuntoja aerosolien välityksellä, on havaittu lähinnä sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Joissain tapauksissa

sairastunut henkilö oli lisäksi hengittänyt voimakkaasti, esimerkiksi laulanut, huutanut tai puhunut koväänisesti. Tarkoilla laboratoriomenetelmillä viruksen perimää (RNA) on voitu löytää 7-8 metrinkin päästä. Näissä tapauksissa kuitenkin lähes poikkeuksetta puuttuu näyttö siitä, pystyykö virus myös aiheuttamaan tartunnan vai onko viruksen pienet RNA-määrät vain löydettävissä herkillä menetelmillä. Ulkotiloissa tartuntariski laskee merkittävästi verrattuna sisätiloihin, joissa ilmanvaihto on puutteellista ja oleskellaan tiiviisti.

Turvavälien osalta on huomioitava muun muassa kyseisen tilan ominaisuudet sekä tilan ilmanvaihto. Kategorinen kahden metrin turvavälisuositus ei palvele kaikkia tiloja, minkä vuoksi sääntelyssä tulisi ottaa huomioon turvavälin sovellettavuus erilaisissa tiloissa. Ehdotettu muutos mahdollistaisi nykyistä paremmin erilaisten ulkotiloissa järjestettävien tapahtumien ja urheiluja liikuntapalvelujen järjestämisen, sekä niitä koskevien velvoitteiden valvomisen. Vaikka kahden metrin turvaväliä koskevaa etäisyyttä ei ulkotiloissa enää edellytettäisi, tulisi tapahtumissa ja ulkoharrastuksissa kuitenkin noudattaa 58 c §:ssä säädettyjä yleisiä hygieniasäännöksiä. Näin ollen ulkoharrastuksissa ja tapahtumissakin tulisi edelleen järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan. Aluehallintovirastojen määräämät kokoontumisrajoitukset ovat olleet erilaisia eri puolilla Suomea. Määräysten mukaan esimerkiksi tietyn kokoisia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia on voinut järjestää rajatuissa ulkotiloissa ja sisätiloissa, mikäli tilaisuuksissa noudatettaisiin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön antamaa ohjetta turvaetäisyyksistä ja hygieniakäytännöistä.

Muilta osin ehdotettavan 58 d §:n perustelujen osalta viitataan hallituksen esityksen HE 245/2020 kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 82) sekä sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mietintöön StVM 1/2021 vp (s. 19). Lisäksi viitataan 58 g §:n muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 31/2021 vp) valiokuntakäsittelyn yhteydessä sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen tekemään 58 d §:n muutokseen ja sen perusteluihin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mietinnössä StVM 7/2021 vp (s. 3).

58 e §. *Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 89).

58 f §. *Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 91). Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 20).

58 g §. *Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (262/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 31/2021 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 7). Lisäksi viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 94).

58 h §. *Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 101). Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 21).

59 a §. *Valvonta.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 102). Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 21).

59 b §. *Tarkastukset.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 103). Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 21).

59 c §. *Määräykset ja pakkokeinot.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 104). Säännöstä muutettiin valiokuntakäsittelyjen pohjalta sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 22).

59 d §. *Toimivaltainen viranomaisen kunnassa.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 108). Säännöstä muutettiin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, ja tältä osin viitataan säännöskohtaisten perustelujen osalta lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 22).

59 e §. *Oikeus saada tietoja.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännös lisättiin sosiaali- ja terveysvaliokunnan toimesta tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettuun lakiin (147/2021). Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 1/2021 vp. s. 23).

91 §. *Päätösten täytäntöönpano.* Ehdotettu säännös vastaisi 30.6.2021 saakka voimassaolevan määräaikaisen säännöksen sanamuotoa. Säännöskohtaisten perustelujen osalta viitataan tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (147/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp.) kappaleeseen 7. Säännöskohtaiset perustelut (s. 112) sekä tartuntatautilain muuttamisesta annettua lakia (165/2021) koskevan hallituksen esityksen (HE 6/2021 vp.) kappaleeseen 4.1 Ehdotukset (s. 10).

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Tartuntatautilain ehdotetussa 58 a §:ssä säädettäisiin useista asetuksenantovaltuuksista. Niiden nojalla annettaisiin nykyiseen tapaan tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeiden yleisistä velvollisuuksista, asiakkaiden sijoittamisesta ja asiakkaiden välisen riittävän etäisyyden ylläpitämisestä ja suunnitelmasta.

Pykälän 2–4 momentissa säädettäisiin myös edelleen niistä edellytyksistä, joiden nojalla valtioneuvoston asetuksessa voidaan säätää liikkeen asiakasmäärän sekä aukiolo- ja anniskeluajan rajoittamisesta.

Tarkoitus on, että asetuksella säädettävät rajoitukset vastaisivat niitä rajoituksia, jotka on säädetty valtioneuvoston asetuksessa ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi (942/2020). Sen lisäksi, että asetuksella voidaan säätää vain tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, valtioneuvoston tulisi myös tarkoin seurata, ovatko 58 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen rajoitusten edellytykset edelleen voimassa, ja tilanteen niin vaatiessa ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin rajoitusten kumoamiseksi tai muuttamiseksi.

9 Voimaantulo

Esityksessä ehdotetaan, että laki tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta tulee voimaan 1.6.2021 ja on voimassa 31.12.2021 saakka. Lisäksi ehdotetaan, että laki tartuntatautilain muuttamisesta tulee voimaan 1.7.2021 ja on voimassa 31.12.2021 saakka.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan syksy- ja talvikaudella 2021-2022 koronavirus-tartuntoja voi esiintyä vielä kohtuullisen runsaasti, vaihdellen mahdollisesti alueellisesti ja rokotuskattavuuden mukaan. Pienempiä paikallisia epidemia-aaltoja voi talven aikana olla useita, eikä laajojakaan epidemioita voida poissulkea.

Koska nykytiedon perusteella rokotus todennäköisesti antaa hyvän suojan myös Suomessa nyt esiintyvien muuntovirusten aiheuttamia vakavia tautimuotoja vastaan, vaikutuksen sairaalahoiton kuormitukseen voidaan olettaa jäävän pieneksi. On kuitenkin mahdollista, että virus voi jatkossa muuttua siten, että nyt käytössä olevien rokotteiden teho hiipuu ennakoitua nopeammin.

Edellä mainituista syistä on tärkeä, että mahdollisesti kevään ja kesän aikana purettaviin rajoituksiin voidaan nopeasti palata. Epidemian leviämistä on myös jatkossa pyrittävä estämään mahdollisimman tehokkaasti, riittävän ennakoivasti, nopeasti ja mahdollisimman pienin viivein.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan näistä syistä tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaoloa tulisi jatkaa vuoden 2021 loppuun saakka.

10 Toimeenpano ja seuranta

Koronavirusepidemian torjuntaan tähtäävän Suomen hybridistrategian vaikuttavuutta seurataan epidemiologisten, lääketieteellisten ja toiminnallisten mittareiden avulla. Tavoitteena on, että monipuolisia mittareita seuraamalla epidemiatilanteen mahdollisiin muutoksiin voidaan tarvittaessa reagoida.

Lain toimeenpanoa ja siitä aiheutuvia lisämäärärahatarpeita viranomaisille sekä vaikutuksia yhteiskunnan eri osa-alueille on tarkoitus seurata osana käynnissä olevaa työtä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi valtioneuvoston tasolla.

Lain toimeenpanoa sekä muutoksen tavoitteen ja tarkoituksen toteutumista ja sen vaikutuksia seurataan aluetasolla sekä osana käynnissä olevaa työtä covid-19-epidemian leviämisen ehkäisemiseksi valtioneuvoston tasolla.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tuottavat kerran viikossa tilannearvion epidemian tilasta sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos kokoaa erikseen viikoittain ministeriölle lausunnon alueellisesta covid-19-epidemian vaiheesta koskien asetusta ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö tarkastelee näiden tietojen pohjalta ravitsemistoiminnan rajoitusten voimassaolon välttämättömyyttä ja valmistelee tarvittaessa asianmukaiset ehdotukset valtioneuvoston käsiteltäviksi.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Säännökset, joiden voimassaoloa esitetään jatkettavaksi, on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 44/2020 vp, PeVL 31/2020 vp).

Säännökset ovat merkityksellisiä erityisesti perustuslain 7 § (Oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen), 9 § (Liikkumisvapaus), 10 § (Yksityiselämän suoja), 11 § (Uskonnon ja omantunnon vapaus), 13 § (Kokoontumis- ja yhdistymisvapaus), 15 § (Omaisuuksien suoja), 16 § (Sivistykselliset oikeudet), 18 § (Oikeus työhön ja elinkeinovapaus), 19 § (Oikeus sosiaaliturvaan) sekä 22 § (Perusoikeuksien turvaaminen) kannalta. Hallituksen esityksessä laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 245/2020 vp) on kuvattu sääntelyn suhdetta perustuslakiin (s. 113-141). Tässä esityksessä ei toisteta kyseisiä säätämisyjärjestysperusteluja, vaan viitataan aiempaan hallituksen esitykseen sekä sitä koskevaan perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 44/2020 vp). Ravintoloita koskevan sääntelyn osalta viitataan hallituksen esitysten HE 6/2021 vp jaksoon 10 sekä HE 31/2021 vp jaksoon 10.

Perustuslakivaliokunta kiinnitti arvioidessaan mainittuja tartuntatautilain säännöksiä erityistä huomiota siihen, että esityksessä omaksuttu perusratkaisu sitoa ehdotettujen viranomaisten toimivaltuuksien sekä niiden merkitsemien velvoitteiden ja perusoikeusrajoitusten asettaminen vaiheistetusti epidemian perustaso-, kiihtymis- ja leviämisvaiheisiin oli valiokunnan koronaepidemiaan liittyvässä käytännössä omaksutun välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden näkökulmasta lähtökohtaisesti perusteltu ja asianmukainen (PeVL 44/2020 vp). Valiokunta toisti arviointonsa käsitellessään hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 g §:n muuttamisesta (HE 31/2010 vp) ja totesi edelleen, että muun muassa tilojen sulkemista koskevan päätöksen voimassaolo on edelleen ajallisesti ja alueellisesti rajattu vain välttämättömään (PeVL 10/2021 vp kohdat 7-8).

Perustuslakivaliokunta piti säätämisyjärjestyskysymyksenä muun ohella lain voimassaoloaika ja sääntelyä täydennettiin tältä osin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa siten, että lain ehdotettiin olevan voimassa kuluvan vuoden kesäkuun loppuun saakka.

Perustuslakivaliokunta on koronaepidemian aikana kiinnittänyt muutoinkin erityistä huomiota rajoitusten voimassaoloaikaan. Valiokunta on korostanut, että sääntelyn voimassaolo on myös ajallisesti rajattava välttämättömään (PeVL14/2020 vp, s. 6).

Edellä jaksossa 9 on kuvattu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntijanäkemyksensä sääntelyn voimassaoloajan kestosta, johon hallitus yhtyy. Säännöksistä 58 c § toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi sekä 58 e § henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi olisivat sovellettavissa suoraan lain nojalla. Esityksen 58 d §:n asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytykset covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi, 58 f §:n matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi sekä 58 g § tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi soveltaminen edellyttäisi viranomaispäätöstä. Päätöksenteon edellytyksistä säädetään kunkin valtuuden osalta erikseen laissa ja tehtävän viranomaispäätöksen on oltava välttämätön covid-19-epidemian leviämisen

Vastaava viranomaispäätöksenteon mekanismi sisältyy perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädettyyn toistaiseksi voimassaolevaan tartuntatautilain 58 §:ään. Sen mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, tietyt tiloja voidaan sulkea ja väkeä kokoavia tilaisuuksia kieltää viranomaispäätöksin. Edellytyksenä on, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Viitaten Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioon tarpeesta varmistaa, että viranomaisilla on käytettävissään oikea-aikaiset ja riittävän ennakoivat keinot koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi myös syksyllä 2021, sääntelyn voimassaolon jatkamista pidetään välttämättömänä. Jos sääntelyn voimassaolo päättyisi kokonaan 30.6.2021, viranomaisilla ei olisi mahdollisuutta oikeudellisesti sitovalla tavalla rajoittaa epidemian leviämistä ravintola- ja muussa elinkeino- sekä harrastustoiminnassa muutoin kuin voimassaolevan 58 §:n nojalla.

Koska myös sääntelyn oikeasuhtaisuuden näkökulmasta on perusteltua, että lievemmat keinot ovat täysimääräisesti käytössä ennen voimakkaampia rajoitustoimia, on perusteltua, että myös suoraan lain nojalla sovellettavat vaikutuksiltaan melko vähäisiä hygieniatoimia koskevat säännökset ovat edelleen voimassa myös 1.7.2021 alkaen (ks. HE 245/2020 vp s. 119-120).

Valtioneuvosto ryhtyy tarvittaviin lainsäädäntötoimiin, jos edellytyksiä sääntelyn voimassaololle ei enää olisi.

Ehdotetun 58 d §:n lähikontaktin määritelmän muutoksella turvataan osaltaan elinkeinonharjoittajien yhdenvertaista kohtelua tilanteessa, jossa erityyppisiin ulkotiloihin on samankaltaisesta tartuntariskistä huolimatta sovellettu erilaisia rajoitustoimia. Muutoksen myötä asiakkaille ja osallistujille tarkoitetuissa alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa olisi mahdollista järjestää toimintaa tai tapahtumia ilman, että toiminnanharjoittajan tulisi varmistaa osallistujien kahden metrin turvaväli toisiinsa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan tartuntariski laskee merkittävästi ulkotiloissa verrattuna sisätiloihin, joissa ilmanvaihto on puutteellista ja oleskellaan tiiviisti.

Voimassa oleva 58 d §:n lähikontaktin määritelmä ei kata esimerkiksi ravintoloiden terasseja, minkä johdosta erilaisiin ulkotiloissa tapahtuvia toimintoja on samanlaisesta tartuntariskistä huolimatta arvioitu eri tavalla. Ulkona järjestettävä harrastustoiminta, urheilu- ja muut tapahtumat on tullut järjestää kahden metrin etäisyysvaatimusta noudattaen, mikä on käytännössä aiheuttanut sen, ettei tällaista toimintaa ja tilaisuuksia ole voitu järjestää. Oikeasuhtaisuuden näkökulmasta on perusteltua, että ulkotiloissa tapahtuvassa toiminnassa lähikontaktilla tarkoitetaan kasvojen olemista sekä fyysistä kontaktia toiseen henkilöön. Tällä tavoin on mahdollista järjestää ulkotapahtumia terveysturvallisesti noudattaen 58 c §:n mukaisia yleisiä hygieniavelvoitteita sekä noudattamalla 58 d §:n nojalla annettua päätöstä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Asiasta olisi kuitenkin aiheellista hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Valitse kohde.

Laki

tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 d §:n 4 momentti sekä voimaantulosäännös, sellaisina kuin ne ovat laissa 147/2021, seuraavasti:

58 d §

--

Lähikontaktilla tarkoitetaan ihmisten:

- 1) oleskelua kasvotusten tai samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan; tai
- 2) fyysistä kontaktia toisiinsa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2021.

Laki

Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 58 a, 58 b, 58, c, 58, e, 58 f, 58 g, 58 h, 59 a, 59 b, 59 c, 59 d, ja 59 e § seuraavasti:

58 a §

Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädetään, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 1 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitetun ravitsemistoinnin harjoittajan on huolehdittava yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta sekä siitä, että asiakkailta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen, ja annettava asiakkaille riittävän etäisyyden ylläpitämistä ja käsien puhdistamista koskevat toimintaohjeet. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamisesta, käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä sekä asiakkaille annettavien toimintaohjeiden antamisesta.

Ravitsemistoinnin harjoittajien tulee huolehtia siitä, että asiakkaiden oleskelu järjestetään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi riittävän väljästi ja asiakaspaikat sijoituvat riittävän etäälle toisistaan. Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää tarkemmin tietyillä alueilla sijaitsevien ravitsemisliikkeiden asiakkaiden oleskeluun ja asiakaspaikkojen sijoittamiseen liittyvistä velvoitteista sekä sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärään liittyvistä vaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan rajoittaa sellaisten ravitsemisliikkeiden, joiden pääasiallisena ravitsemistoinnana on tarjota yleisölle maksusta elintarvikelaissa tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua elintarvikehuoneistossa alkoholijuomia, asiakasmäärää enintään 50 prosenttia ravitsemisliikkeen suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä, joka on mainittu tilaa tai sen osaa koskevassa alkoholilain (1102/2017) 18 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua anniskeluluvassa tai, jos ravitsemisliikkeellä ei ole anniskelulupaa, rakennusten paloturvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 b §:n nojalla ja rakennuksen käyttöturvallisuudesta mainitun lain 117 d ja 117 k §:n nojalla annettujen säännösten tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavan lainsäädännön mukaisesti hyväksytyssä rakennussuunnitelmassa. Muiden ravitsemisliikkeiden asiakasmäärää voidaan rajoittaa enintään 25 prosenttia edellä tarkoitetuissa säännöksissä tarkoitetuista suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä. Jos ravitsemisliikkeen pääasiallinen ravitsemistoinnana on eri ajankohtina vaihtelee, sovelletaan sen toimintaan kunakin ajankohtana sitä rajoitusta, johon sen ravitsemistoinnasta kyseisenä ajankohtana liittyy. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta.

Ravitsemisliikkeen on lyhennettävä aukiolo- ja anniskeluaikaa, jos se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi eivätkä ravitsemisliikkeen tilojen ja pintojen puhdistamistoimenpiteet, hygieniaohjeet, asiakaspaikkojen järjestely ja muut toimenpiteet ole

riittäviä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tässä momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä antaa tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeen aukioloa kello 23:n ja 5:n välisenä aikana ja anniskelua kello 22:n ja 9:n välisenä aikana koskevista rajoituksista sekä siitä, millaisissa ravitsemisliikkeissä kyseisiä rajoituksia on noudatettava.

Edellä 2 ja 3 momentin nojalla säädettyjen rajoitusten on oltava välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, miten se toteuttaa sen toimintaan ja sisä- ja ulkotilojen käyttöön säädetyt velvollisuudet ja rajoitukset. Suunnitelma on pyynnöstä esitettävä aluehallintovirastolle ja majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 11 §:ssä tai Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettua valvontaa suorittavalle poliisille. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun ottamatta pidettävä liikkeessä asiakkaiden nähtävillä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset velvoitteiden ja rajoitusten toteuttamista koskevan suunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja nähtävänä pitämisestä.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, ei koske majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöstöravintolatoimintaa eikä ruoan tai juoman myymistä ravitsemisliikkeestä muualla nautittavaksi.

Mitä 3 momentissa säädetään aukioloaikojen rajoituksista, ei koske Suomen ja ulkomaiden välillä tai ulkomailla kulkevassa vesi- tai ilma-aluksessa eikä polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivia ravitsemisliikkeitä.

58 b §

Ravitsemisliikkeiden valvonta ja rajoitusten edellytysten seuranta

Aluehallintovirasto valvoo 58 a §:ssä ja sen nojalla säädettyjen velvoitteiden ja rajoitusten noudattamista. Jos velvoitteiden tai rajoitusten noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkoh-
tia, aluehallintovirasto voi antaa ravitsemisliikkeelle määräyksen niiden korjaamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Jos puutteita ei ole korjattu asetetussa määräajassa tai jos velvoitteita on rikottu olen-
naisesti, aluehallintovirasto voi määrätä ravitsemisliikkeen ravitsemistoiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja liikkeen pidettäväksi suljettuna asiakkailta enintään yhden kuukauden ajaksi.

Poliisin on tarvittaessa annettava aluehallintoviraston pyynnöstä virka-apua valvonnan ja 1 momentissa tarkoitetun ravitsemisliikkeen sulkemisen toimeenpanemiseksi.

Valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut rajoitusten edellytykset edelleen voimassa. Jos edellytykset eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos 58 a §:n 2 tai 3 momentin nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueilla tai säädetyssä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi.

58 c §

Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyssä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitettujen toimijain on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkailta ja osallistujilta on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Edellä tässä pykälässä säädetty velvollisuudet koskevat seuraavia tilojen hallinnasta vastaavia ja niitä toiminnassaan käyttäviä toimijoita:

- 1) yksityiset yhteisöt, säätiöt ja muut oikeushenkilöt, ei kuitenkaan majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetun lain (308/2006) 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen ravitsemistoinnin harjoittajat;
- 2) yksityiset elinkeinonharjoittajat;
- 3) kunnat ja kuntayhtymät;
- 4) uskonnolliset yhdyskunnat;
- 5) julkisoikeudelliset laitokset.

Tässä pykälässä säädetty velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tässä pykälässä säädetty velvollisuudet eivät saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eivätkä ne saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Asemien, terminaalien ja muiden vastaavien sisätilojen ja rajattujen ulkotilojen, joissa matkustajat nousevat liikennevälineeseen tai poistuvat siitä, hallinnasta vastaavien toimijoiden on yhdessä liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitettujen liikennepalvelun sekä Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen palveluiden tarjoajien kanssa huolehdittava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseksi tehtävistä järjestelyistä, joilla ohjataan matkustajia liikennevälineeseen siirty-

misessä ja sieltä poistumisessa. Tässä pykälässä säädettyjä velvollisuuksia ei sovelleta henkilöliikenteen liikennevälineiden matkustamiseen tarkoitettujen tilojen käyttöön. Henkilöliikennettä koskevista toimenpiteistä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi säädetään 58 e §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös asemien, terminaalien ja muiden näihin rinnastettavien tilojen hallinnasta vastaaville ja 58 e §:ssä tarkoitetuille liikenteen palveluntarjoajille tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien yksityiskohdista liikenteen asemilla, terminaaleissa ja muissa näitä vastaavissa sisätiloissa sekä 6 momentissa säädetystä matkustajien ohjaamisesta.

58 e §

Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettun kuljetuspalvelun tarjoajan ja tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän, jolla on toimipaikka Suomessa tai joka on muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä tai jonka liikennöimän palvelun lähtö- tai saapumisaikapaikka on Suomessa tai jonka palvelu kulkee Suomen kautta, on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava siitä, että:

- 1) liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitettut tilat ja pinnat puhdistetaan säännöllisesti ja puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä siitä, että muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä noudatetaan; ja
- 2) matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvusojuusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien yksityiskohdista.

58 f §

Matkustajamäärän väliaikainen rajoittaminen covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen, jolla rajoitetaan edellä 58 e §:n 1 momentissa tarkoitettun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää, joka voidaan ottaa liikennevälineeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos:

1) sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25; ja

2) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle alueellaan.

Liikenne- ja viestintävirasto saa päätöksellään velvoittaa rajoittamaan matkustajamäärää enintään puoleen siitä suurimmasta matkustajamäärästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Päätös saa koskea vain liikennevälineitä, joita käytetään yli 10 henkilön samanaikaiseen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään ja matkustajamäärän rajoitusta arvioidessaan otettava huomioon:

1) tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu ja joista matkustajia voidaan ottaa kyytiin;

2) mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomaikkojen määrä sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkustajien sijoittumiseen liikennevälineessä; ja

3) kuljetuspalvelun tarjoajien tai näiden toimeksiannoista toimivien liikennöitsijöiden 58 e §:n mukaisesti toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi, 24 §:n mukaisesti mahdollisten altistuneiden jäljittämiseksi tarvittavien tietojen saatavuuden varmistaminen henkilökohtaisen paikkavarauksen perusteella, kasvosuojusten käyttäminen ja muut alueellisesti käytössä olevat keinot taudin leviämisen estämiseksi.

Tämän pykälän nojalla annettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 58 e §:ssä tarkoitetun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän on selkeästi havaittavilla ja valvottavilla järjestelyillä varmistettava matkustajamäärän rajoittaminen päätöksessä todetun mukaiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos edellytykset päätöksen voimassaoloon eivät enää täyty.

58 g §

Tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos on ilmeistä, että 58 d §:n mukaisia ja muita jo toteutettuja toimenpiteitä ei voida pitää toimintaan liittyvän erityisen tartuntariskin vuoksi riittävinä ja jos se on 2 momentissa säädetty-

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä tehtäessä on otettava huomioon tiedossa oleva asi-
antuntemus siitä, muodostaako asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa tai
yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä tai muu sijoittuminen tilassa taikka taudin leviämi-
nen pintojen välityksellä erityisen riskin covid-19-taudin leviämiseksi, sekä se, onko toimin-
nassa tai siihen käytettävissä tiloissa erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syn-
tymiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös ei koske ammattiurheilemista eikä yksityis- tai perhe-
elämän piiriin kuuluvaa toimintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua päätöstä saa tehdä enintään kahden viikon ajaksi kerrallaan.
Päätöksen ajantasaisuutta on tarkoin seurattava ja se on välittömästi kumottava, jos tässä py-
kälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä edellä 4 momentissa tarkoi-
tetuista toiminnasta ja tiloista.

58 h §

Suunnitelma toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Jos kunnan tartuntatautiin torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on tehnyt 58 d
§:n 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, asiakkaille tai osallistujille tarkoitettujen tilojen hal-
linnasta vastaavan ja niitä toiminnassaan käyttävän toimijan on laadittava kirjallinen suunni-
telma siitä, miten se toteuttaa päätöksessään asetetut velvollisuudet ja rajoitukset.

Edellä 58 c §:n 6 momentissa tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan tahon ja kuljetus- tai
liikennepalvelun palveluntarjoajan on yhteistyössä laadittava kirjallinen suunnitelma siitä, mi-
ten ne toteuttavat mainitussa momentissa tarkoitettuja velvoitteita. Palveluntarjoajan on liitettävä
suunnitelma osaksi liikenteen palveluista annetun lain 18, 18 a, 58, 66 tai 129 §:n tai Ahvenan-
maan maakunnan vastaavan lainsäädännön nojalla laatimaansa suunnitelmaa.

Tässä pykälässä tarkoitettu suunnitelma on pyynnöstä esitettävä kunnalle, aluehallintovirastolle
ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Suunnitelma on siihen sisältyviä henkilötietoja lukuun otta-
matta pidettävä tilassa asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien nähtävillä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettua
suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta.

59 a § Valvonta

Aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58
d ja 58 g §:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä
niitä koskevien päätösten noudattamista.

Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta valvovat 58 c §:n 6 momentissa, 58 e ja 58 f §:ssä sekä
58 h §:n 2 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätös-
ten noudattamista.

Kunnan, aluehallintoviraston ja Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä valvoessaan tämän lain noudattamista.

Poliisi valvoo 58 ja 58 d §:n nojalla annettujen päätösten sekä 58 c §:n 2 momentissa asetettujen velvoitteiden noudattamista yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisen sekä yleisö- ja ihmismäärää ja etäisyyksien ylläpitoa koskevien velvollisuuksien ja rajoitusten osalta.

59 b § Tarkastukset

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto saavat tarkastaa 59 a §:n nojalla valvomansa toimijan tämän lain mukaisen toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat.

Tarkastaja on päästettävä niihin toimipaikan tiloihin, joita velvollisuudet tai rajoitukset koskevat. Tarkastuksessa on salassapitosäännösten estämättä esitettävä kaikki tarkastajan pyytämät asiakirjat, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Tarkastuksessa on noudatettava hallintolain 39 §:ää. Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta.

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää tarkastuksessa ulkopuolista asiantuntijaa liikenteen palveluista annetun lain 196 §:n 4 ja 5 momentissa säädettyllä tavalla.

Kunnan terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n ja elintarvikelain 32 §:n nojalla toimivaltaiset viranomaiset saavat mainittujen lakien nojalla tekemiensä tarkastusten yhteydessä tarkastaa tämän lain mukaisten velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamisen. Näiden viranomaisten oikeudesta asettaa määräyksiä ja pakkokeinoja säädetään 59 d §:n 1 ja 2 momentissa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetut viranomaiset sekä 59 d §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen saavat suorittaa tarkastuksen myös aluehallintoviraston tai Liikenne- ja viestintäviraston pyynnöstä.

59 c § Määräykset ja pakkokeinot

Jos 58 c §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen niiden korjaamisesta. Jos 58 c §:n 6 momentissa tai 58 e §:ssä säädettyjen velvollisuuksien noudattamisessa havaitaan puutteita tai epäkohtia, määräyksen niiden korjaamiseksi voi antaa kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto.

Aluehallintovirasto ja kunta voivat antaa määräyksen 58, 58 d tai 58 g §:n sekä Liikenne- ja viestintävirasto ja kunta 58 f §:n nojalla tehdyn päätöksen noudattamisessa havaitun puutteen

tai epäkohdan korjaamisesta. Aluehallintovirasto ja kunta voivat lisäksi määrätä 58 h §:n 1 momentissa sekä Liikenne- ja viestintävirasto 58 h §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden noudattamisessa havaitun puutteen tai epäkohdan korjattavaksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräystä annettaessa on asetettava puutteen tai epäkohdan sekä määräyksen alaisen toiminnan luonteeseen nähden kohtuullinen määräaika, jonka kuussa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvoitteita on rikottu olennaisesti, kunta, aluehallintovirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat määrätä kyseisen toiminnan välittömästi keskeytettäväksi ja kyseisen tilan pidettäväksi suljettuna asiakkailta tai muilta valvottuun toimintaan osallistuvilta enintään kuukauden ajaksi, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Jos 58 d tai 58 f §:n nojalla määrättyjä toimenpiteitä koskevia 2 momentissa tarkoitettuja puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu asetetussa määräajassa ja jos velvollisuuksia on rikottu olennaisesti, päätöksen tehnyt viranomaislainen voi antaa vastaavan määräyksen, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tässä momentissa tarkoitettua määräystä ei saa kohdistaa tiloihin, joita käytetään uskonnonharjoittamiseen.

Aluehallintovirasto, kunta ja Liikenne- ja viestintävirasto voivat asettaa 1–4 momentin nojalla annetun päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakosta säädetään uhkasakko-laissa (1113/1990).

Jos kunta, aluehallintovirasto tai Liikenne- ja viestintävirasto saa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa toisen viranomaisen 58, 58 d, 58 f tai 58 g §:n nojalla asettaman velvollisuuden tai rajoituksen merkittävän rikkomisen, sen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta velvollisuuden tai rajoituksen asettaneelle viranomaiselle. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kunnalle, jos se saa muun lain nojalla suorittamansa tarkastuksen yhteydessä tai muuten tietoonsa, että sen valvoman toiminnan yhteydessä rikotaan merkittävästi 58 c §:ssä säädettyjä velvollisuuksia tai rajoituksia sekä ilmoitettava päätöksen tehneelle kunnalle tai aluehallintovirastolle 58 tai 58 d §:n nojalla asetetun velvollisuuden tai rajoituksen merkittävästä rikkomisesta.

Jos 58 §:n nojalla tehtyä yleisötilaisuuksia tai yleisiä kokouksia koskevaa päätöstä ei noudateta, poliisilla on oikeus estää, keskeyttää tai päättää yleisötilaisuus tai yleinen kokous. Poliisimiehellä on myös oikeus määrätä väkijoukko hajaantumaan tai siirtymään, jos yleisötilaisuus tai yleinen kokous on mainitun pykälän nojalla tehdyn päätöksen vastainen. Jollei hajaantumis- tai siirtymismääräystä noudateta, poliisimiehellä on oikeus hajottaa väkijoukko voimakkein ottaa niskoitteleva henkilö kiinni. Poliisin tulee mahdollisuuksien mukaan rajata toimenpiteensä koskemaan vain niitä henkilöitä, joiden menettelystä väkijoukon hajottamisen tai siirtämisen tarve aiheutuu.

Poliisimiehen oikeudesta hajottaa väkijoukko, jos 7 momentissa tarkoitettu yleisötilaisuus tai yleinen kokous vaarantaa yleistä järjestystä ja turvallisuutta tai on esteenä liikenteelle, säädetään poliisilain (872/2011) 2 luvun 9 §:ssä.

Aluehallintovirastolla, kunnalla ja Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta 59 b §:ssä tarkoitettua tarkastuksen toimeenpanemiseksi, 59 c §:n 4 momentissa tarkoitettua toiminnan keskeyttämiseksi ja 58 g §:ssä tarkoitettua tilan sulkemiseksi.

59 d §
Toimivaltainen viranomainen kunnassa

Kunnan 59 a §:n mukaisesta valvonnasta vastaa sekä 59 b ja 59 c §:n mukaisia toimivaltuuksia käyttää kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin, jollei kunta kuntalain (410/2015) nojalla toisin päättä.

Kunnanvaltuusto voi antaa 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle oikeuden siirtää 59 c §:n 1 ja 2 momentin mukaisen toimivallan edelleen kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, muulle kunnan viranhaltijalle, kunnan toimielimelle tai kunnan toimielimen jaostolle. Kunta voi myös sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että tällainen toimivalta annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Kuntayhtymä voi tehdä toisen kuntayhtymän kanssa edellä tarkoitetun sopimuksen, jos siihen on kuntayhtymän jäsenkuntien suostumus.

Kunnan 59 a–59 d §:n nojalla valvontaan osallistuvat viranomaiset saavat salassapitosäännösten estämättä antaa valvonnan toteuttamisen kannalta välttämättömät tiedot muille kunnan tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaisille sekä muiden kuntien ja kuntayhtymien tämän lain mukaiseen valvontaan osallistuville viranomaiselle.

91 §
Päätösten täytäntöönpano

Edellä 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 ja 69–71 §:ssä tarkoitettut päätökset voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Helsingissä x.4.2021

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

Valitse kohde.